

EUROPEISKA MONETÄRA INSTITUTET

YTTRANDE FRÅN EUROPEISKA MONETÄRA INSTITUTET

(97/C 205/07)

Konsultation från Europeiska unionens råd i enlighet med artikel 109f.6 respektive 109f.8 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, avseende förslag till lagstiftning om införande av euron och vissa bestämmelser som har samband med införandet av euron.

CON/96/13

1. Den 11 november 1996 mottog EMI från Europeiska unionens råd en hemställan om ett yttrande avseende två av Europeiska gemenskapernas kommission framlagda förslag till rådsförordningar om införandet av euron, baserade på artikel 235 respektive 109l.4 i Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen (ref. COM(96) 499, den 16 oktober 1996; för underlättande av hänvisningar kommer de båda förslagen här nedan att benämnas "Artikel 235-förslaget" respektive "Artikel 109l.4-förslaget"). Förslagen åtföljs av en förklarande motivering. Det är obligatoriskt att EMI hörs i fråga om båda förslagen, trots att ett av dem har fördragets artikel 235 som rättsgrund, eftersom ämnet för båda dessa förslag faller inom EMI:s behörighetsområde. Artikel 109l.4-förslaget skulle emellertid kunna antagas efter det att ECB inrättats, och föreliggande yttrande utesluter därför inte ett yttrande från ECB rörande detta förslag i enlighet med fördragets artikel 109l.4, innan förslaget antages.

2. Förslagen från Europeiska gemenskapernas kommission förtjänar generellt sett en positiv bedömning. Kommissionen har utgått ifrån tidigare arbetsinsatser som utförts av EMI och förslag vilka inkommit som svar efter ett omfattande samrådsförfarande med finansiella organisationer och med Monetära kommittén, varvid även EMI varit involverat. EMI har deltagit som observatör vid sammanträden för en arbetsgrupp som rådet inrättat efter det att kommissionen antagit förslagen, och har beaktat de många ändringsförslag som framförts av nationella delegationer. Föreliggande yttrande tar hänsyn till omarbetade förslag från ovan nämnda arbetsgrupp. Yttrandet avges på grundval av den engelska versionen av förslagen; för att dessa viktiga legala handlingar skall få en enhetlig tolkning och tillämpning i med-

lemsstaterna, vill EMI understryka den särskilda vikten av att rådet säkerställer likvärdigheten av de rättsliga begrepp som används i de autentiska versionerna av förslagen på alla officiella språk inom gemenskapen.

De kommentarer som anges i detta yttrande begränsar sig till de områden där EMI anser att det fortfarande finns utrymme för klarlägganden.

3. EMI noterar den av kommissionen beslutade uppdelningen på två förordningsförslag, men understryker vikten av att båda texterna, i enlighet med kommissionens begäran, samtidigt erhåller Europeiska rådets politiska godkännande, vilket kan antas äga rum vid rådets möte i Dublin i december.

Artikel 235-förslaget

4. EMI har följt debatten inom rådets arbetsgrupp beträffande lämplig formulering av artikel 3 i Artikel 235-förslaget rörande kontinuiteten för rättsliga instrument, och har uppmärksammat argumenten som framförts av nationella delegationer. Detta är en angelägenhet som berör de finansiella marknaderna. EMI har från olika marknadsorganisationer erhållit viktiga och övertygande framställningar rörande just denna fråga. EMI stöder Europeiska rådets slutsatser i Madrid rörande lämpligheten av en lagregel som säkerställer kontinuitet, man har uppfattningen att framställningen bör ha den utförlighet som krävs för att vederbörligen stilla denna oro. Ett säkerställande av kontinuiteten kommer att bidra till stabilitet på finansmarknaderna och underlätta övergången till den gemensamma valutan.

I detta sammanhang välkomnar EMI den förbättrade formuleringen i ingressens punkt 7. Därutöver skulle flera medlemmar av EMI-rådet föredra införandet av en tydlig formulering som bekräftar att det i artikel 3 använda begreppet "införandet av euron" har en vidsträckt betydelse, som i synnerhet omfattar fastställandet av oåterkalleliga omräkningskurser, indragandet av nationella valutaenheter och upphöran-

det eller utbytet av referensräntor. Detta skulle kunna ske antingen i definitionsdelen (artikel 1) eller i själva artikel 3, eller åtminstone i ingressen till Artikel 235-förslaget.

Åtskilliga medlemmar av EMI-rådet skulle liksom gärna se ett tillägg i form av frasen "med avseende på införandet av euron" i slutet av artikel 3, för att därmed undvika risken för tvister baserade på kontraktsklausuler avseende "force majeure" eller "ändrade omständigheter", eller andra klausuler med liknande verkan, och för att skydda kunderna av finansiella tjänster. Det skulle inte vara helt tillfredsställande att lägga till adverbet "särskilt", eftersom denna typ av kontraktsklausuler har uttryckligen överenskommit utan att för den skull åsyfta på EMU.

Flertalet av EMI-rådets medlemmar skulle för att understryka den rättsliga betydelsen gärna se att definitionen av kontrakt flyttades från ingressens punkt 9 till artikel 1.

5. EMI kan bekräfta att bestämmelserna rörande avrundning är förenliga med de förslag som tidigare framförts av EMI, även om de inte är identiska med dessa.

Artikel 1091.4-förslaget

6. Det som först måste övervägas är bestämmelserna rörande utgången av övergångsperioden. Ur rättslig synpunkt innebär övergångsperiodens slut att de nationella valutaenheterna försvinner och att alla befintliga rättsliga instrument obligatoriskt och automatiskt konverteras till euro, i synnerhet i nationell lagstiftning och i avtal. Kundernas bankkonton konverteras till euro, fakturering måste ske i euro, officiell redovisning måste ske i euro, priser måste anges i euro, etc.

EMI stöder uppfattningen att den rättsliga övergången skall ske samtidigt i alla deltagande medlemsstater. Datum för övergången skall ungefärligen sammanfalla med det datum då eurosedlar och euro-mynt sätts i omlopp. I detta avseende kan det krävas viss flexibilitet i fråga om logistiken för utbytet av sedlar och mynt. Det är på nuvarande stadium inte lämpligt att ange det datum då eurosedlarna skall sättas i omlopp. EMI förordar därför att datum för utgången av övergångsperioden i artikel 1, och motsvarande angivelser i artiklarna 10 och 11, fastställs

när rådet antar utkastet som en förordning, och att parenteser används tills detta sker.

7. Europeiska rådet överenskom i Madrid att förordningen som ger den rättsliga ramen för euron "kommer att få till följd att de nationella valutorna och euron blir olika uttryck för vad som ekonomiskt är samma valuta", och att rådet i detta syfte "fastställer en juridiskt bindande likvärdighet mellan euro och de nationella valutaenheterna". Rådet överenskom också att förordningen skulle "säkerställa att privata ekonomiska aktörer kan använda euro, samtidigt som de inte skall vara tvugna att göra det". EMI anser att dessa mål uppnås i Artikel 1091.4-förslaget på ett lämpligt sätt.

EMI delar i synnerhet kommissionens åsikt att införandet av euron i stället för de deltagande medlemsstaternas valutor i enlighet med artikel 2 är ett lämpligt sätt att säkerställa dessa resultat, och välkomnar bestämmelserna i utkastet som stärker den juridiskt bindande likvärdigheten mellan euron och de nationella valutorna, vilket krävdes av Europeiska rådet i Madrid, och "säkerställer ett smidigt fungerande betalningssystem" genom att undvika behovet av att inrätta dubbla system. EMI ser positivt på punkterna 3 och 6 i förslaget artikel 8, vilkas innehåll bedöms som tillfredsställande. Formuleringen i artikel 8.3 skulle emellertid kunna underkastas vidare granskning för att åstadkomma ökad tydlighet.

Den första meningen i punkt 3 ger betalningsavsändaren rätt att välja mellan euron och den nationella enheten, vilket är det väsentliga när det gäller utbytesbarhet vid annan typ av betalning än kontantbetalning; denna mening är tydligt formulerad och behöver inte tas upp till förnyad granskning (även om det kanske skulle vara lämpligt att utbyta "kan" mot "får", för att understryka att det här rör sig om ett alternativ och inte en möjlighet). Den andra meningen ger en finansiell mellanhand rätt "att vidta erforderlig omräkning för gottgörande av ett konto utan att inhämta betalningsmottagarens medgivande", då ifrågakvarande konto förs i en annan valutaenhet än den som valts av betalningsavsändaren. Denna andra mening skulle kanske behöva formuleras tydligare när det gäller mellanhandens och betalningsmottagarens respektive rättigheter och skyldigheter. Den skulle härvid kunna ta upp multilaterala betalningssystem eller fall med flera mellanhänder involverade i en betalning.

För att undvika osäkerhet bör artikel 8.3 formuleras på ett sådant sätt att det tydligt framgår att användningen av potentialisformen "får" inte medger andra kurser än omräkningskurserna.

Det skulle också kunna förtydligas huruvida meningen endast avser överföringsuppdrag eller om den även är tillämplig på andra instrument för kontantlösa transaktioner (dvs. checkar) som slutligen leder till kreditering av ett konto, i motsats till kontanta betalningar.

Orden "och som skall betalas inom den medlemsstaten" har enligt förklaringarna till syfte att begränsa bestämmelsens giltighetsområde till inhemska betalningar. EMI ser ingen anledning att ta hänsyn till platsen där betalningen sker, utan skulle vilja förorda att bestämmelsen utsträcks till att gälla gränsöverskridande betalningar i fråga om betalningar i euro eller i valutaenheten för betalningsmottagarens konto.

- Principen om frihet från tvång kommer på ett adekvat sätt till uttryck i artikel 8.1 och de väl avvägda undantagen i de därpå följande punkterna. EMI anser emellertid att tydligheten ur rättslig synpunkt måste ökas i fråga om första strecksatsen i artikel 8.4, som medger ensidig redenominering av överlåtbara fordringar, genom angivande av det "critère de rattachement" som avgör vilken medlemsstat som är behörig; nämligen platsen där utställaren befinner sig, medlemsstaten vars valutaenhet berörs, eller medlemsstaten vars lagar är tillämpliga på frågan, varvid hänsyn skall tas till den rättsliga grunden för den aktuella regleringen och medlemsstaternas behörighet inom det privaträttsliga området och vad gäller kapitalmarknaderna.

- Den yrkesmässiga tillverkningen av sedlar ombesörjes på olika sätt av medlemsstaterna, och detta är ett problem när det gäller eurosedlarna, eftersom tillverkningens omfattning kan komma att öka i betydande mån vid tiden då dessa nya sedlar skall sättas i omlopp. EMI anser att de olika nationella systemen för yrkesmässig tillverkning av sedlar kan ge upphov till olägenheter vad avser det sätt på vilket ECB skall agera i fråga om tillverkningen av eurosedlar. ECBS stadga ger inte ECB de redskap som skulle behövas för att hantera detta särskilda problem. Den monetära lagstiftning som reglerar de nya penningbeteckningarna torde vara ett lämpligt medium för hantering av denna fråga. EMI föreslår därför att förslaget artikel 12 kompletteras med en ny punkt med följande ungefärliga lydelse: "ECB skall ange den tillämpliga regleringen för tillverkningen av eurosedlar."

EMI håller för närvarande på att undersöka de många olika faktorerna i samband med elektroniska betalningsmedel, utställandet av kuponger och mynttecken i euro, och eurosedlar (nämligen upphovsrätt, förfälskning, kopieringsförhindrande anordningar eller föreskrifter för moderna reproduktionsanläggningar, samt ett system för återtagande av skadade sedlar). Som ett resultat av denna undersökning kan det vara lämpligt att införa särskilda bestämmelser i förordningen baserad på artikel 109I.4. ECB kan besluta att avge ett yttrande avseende detta ämne.

- EMI har inget att invända mot att dess yttrande offentliggörs av den rådgörande myndigheten efter dennas eget gottfinnande.